

C İ L T 2

S A Y I 1

Y I L 2 0 2 0

AKADEMİK TARİH VE ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

ATAD

JOURNAL OF ACADEMIC HISTORY AND STUDIES

V O L U M E 2 1

I S S U E 1

Y E A R 2 0 2 0

Mehmet Ş. ÇAĞMAR

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-9962-5278>

**ÇEVİRİ
TRANSLATION**

NAZİ ALMANYASI'NDA PROPAGANDA TEKNİKLERİ

Atıf yapmak için: Mehmet Ş. Çağmar, "Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri", *Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, (2020), s.191-205.

THE HISTORY OF THE CITY OF MALATYA AND ITS SCHOLARS

To cite this article: Mehmet Ş. Çağmar, "Propaganda Techniques Within Nazi Germany", *Journal of Academic History And Studies*, Volume: 2, Issue: 1, (2020), pp.191-205.

Geliş Tarihi: 22.02.2020 – Yayına Kabul Tarihi: 08.05. 2020

ATAD

Çevrimiçi (online) erişim için <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataddergi>

ATAD

ÇEVİRİ

NAZİ ALMANYASI'NDA PROPAGANDA TEKNİKLERİ

“Propaganda Techniques Within Nazi Germany”¹

Julius YOURMAN- New York Üniversitesi

Bir ülkenin propaganda makinasının ilişkili olduğu birey ve grup organizasyonlarını kontrol altına alması, mutlak hakimiyetin ve demokrasinin ne düzeyde ortadan kalktığını anlamak için yaralı bir ölçüttür. Faşist Almanya, propagandanın hem bir diktatörü iktidara getirmede nasıl kullanıldığını hem de onun gücü sağlama ve sürdürmede nasıl etkili bir rol oynadığını bize gösteriyor. Almanya'da ülkenin ekonomik ve politik problemler için Nasyonal Sosyalist çözümden etkilenen insanları ikna etmeye yardımcı olan propaganda, terörizm yoluyla muhalifliği zayıflatan fırtına birlikleri ordusuyla güçlendirildi. Böylesi metotlar, propaganda yarışının yayılmasını zor ve tehlikeli bir hale getirdi.

Nasyonal sosyalistlerin ortaya çıkışıyla birlikte propaganda ajansının gücü artırıldı ve koordine edildi. Böylece tek irade, tek ses ve tek düşünce okullar, radyolar, sinema filmleri hatta kiliseler aracılığıyla kamusal akla taşınmış oldu. Dolayısıyla Hitler rejimi, diğer faşist ülkeler gibi, yetkinin yukarıdan aşağı doğru kurulu olduğu bir sisteme sahiptir; insanlar köleleşiyor, anlık hareket ediyor ve sorgusuz itaat ettiriliyor. Yazımızın devamında insanların bugün büyük bir çoğunluğunun Nasyonal Sosyalistlerle dayanışmasını ve desteğini sağlayan yedi temel propaganda aracı üzerinde durulacaktır².

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Sistemantik Felsefe ve Mantık ABD, mcagmar@yahoo.com, ORCID <https://orcid.org/0000-0001-9962-5278>

¹ Makale Künyesi: “Propaganda Techniques Within Nazi Germany” The Journal of Educational Sociology, Vol. 13, No. 3, Education Under Nazism(Nov., 1939), pp. 148-163.

² İlkin, Propaganda Analizleri Enstitüsü'nün kasım 1937 *Bülteni*'nde illeri sürülmüştür.

1.İsim Takma

"İsim Takma", temel alınması gereken kanıtları incelemeksizin yargımızı şekillendiren bir araçtır. Burada, propaganda nefret ve korkularımıza hitap etmektedir.

Nasyonal Sosyalistlerin ilk görevi, liberal demokratik kurumların yanı sıra tüm sendikaları da eş zamanlı olarak ortadan kaldırmak olduğu için insanlara bunların Alman halkını ortadan kaldırmaya çalışan kötü niyetli insanlar tarafından tasarlanan şeytani kurumlar olduğuna inandırmak oldu. Bunu, o kurumların komünizmin yapısına ve ruh haline benzer oldukları iddiasında bulunarak yerine getirmeye çalıştılar. Daha sonra kuşku içerisinde bulunan kişileri bile dehşete düşürmek için komünizmi korkunç derecede kötilediler. İnsanlar komünizmin (Weimar cumhuriyetiyle birlikte eşzamanlı olarak Naziler tarafından sıklıkla kullanılan) sefalet yaratmak için "yozlaşmış" ve "kötü niyetli" "tacizci" düşmanlarca dayatıldığına ikna oldular, daha sonra ise bu yolla, "Alman düşmanları"na karşı amansız bir savaş yürütmek suretiyle halkını koruma sözü veren Führer'in etrafında tüm iyi Almanların toplanması sağlandı. Bu resim, yaygın bir şekilde kabul gördü ve Yahudilerin, komünizmin ve liberalizmin ya da demokrasinin çeşitli kötü etkilerde bulunduğunu ancak Nasyonal Sosyalistlerin Almanya'yı kurtardığı, bütünüyle bir mitoloji tarafından desteklendi. "Liberaller" zayıf, yavan, yalpalayan, geçicileştirici ve ilkeli olmayan olarak tanımlandı. "Liberal" olmak ya da "Yahudi tarafından keşfedilen demokrasi"nin teşvik ettiği "aptalca eşitlik doktrini"ne inanmak, alçak bir "kızıl" olarak görüldü. "Yahudi demokrasisi", Hitler'in kurmuş olduğunu iddia ettiği "gerçek demokrasiye" karşıydı. Nazi propagandası, isim arayışında bulunurken daha etkili bir hale getirmek için tüm bunları duygu ve hisle güçlü bir hale getirdi. Aynı güçlendirme ilgi çeken genel araçlarda işleyen "erdem sözcükleri"ne uygulandı. Dürüstlük, nezaket, iyi iş hayatı, iyi niyet gibi birçok erdemli sözcük güzel imgelem ve Alman halkının zengin duygu haznesinden türetilir. Diğerlerine ise önemli yeni anlamlar verilir.

2.İlgi Çekici Genellikler

İlgi çekici genellik, "erdem sözcüğü"nü kullanımıyla birlikte propaganda yapan kişinin kendisini erdemle özdeşleştirmesinin bir aracıdır. Buradaki kişi sevgi, fedakarlık ve kardeşlik gibi duygularımıza hitap etmektedir.

Rejimi kontrol eden kişilerin çıkarına olan birçok şey," toplumun iyiliğı" ve "dostluk" yönüyle övülür. Aynı amaca yönelik olarak, tüm "sığ" ve "bencil" kişilerin çıkarlarını "topluluğun refahı"na tabi kılmak önemli olmuştur. "Emek" ve "fedakarlık" gibi şeyler tören ve dramatik ödüller yoluyla erdemlileřtirilir³.

En kapsamlı genellik Volk(halk veya insanlar) sözcüğüyle yayılması sağlanır. Volk, Yahudi kanından arandıktan sonra, Ortaçağ'ın gerçek Germen geleneğine dönmektir. Bu teorinin kabul görmesi için bir "biyolojik mitoloji" icadı zorunlu oldu ve şimdilik, bu amaç için üniversite kürsülerine profesörlerin atandığı ortaya çıktı. Böylece, ilgi çekici genellik aracının uygulamasını güçlendirmek için kullanılan kartlar kümesini ve referans araçlarını görüyoruz. Rejim, onaylanmasını istediğı faaliyette politikaya, inancı ve ırkçılığı dayatmak için "bilim" kavramını kullanıyordu. Tüm muhalifliğı ve "Marksist liberal kültürü" ortadan kaldırılmak için "bilim"den onay alınırdı.

Diğer genellikler, özel grupları çekmede etkiliydi. Bütün bir Meryem Ana ilahisi yoluyla Blut und Boden(kan ve toprak) teması üzerinden gidilen çiftçiler, emekleri üzerinden yoksullaşmaya karşı direnmeye cesaretlendirilir. Eğer 1800 yılının 1 Ocakında Yahudi kanından kurtulabilselerdi, onlar "görkemli köylü devleti" olmuş olacaktardı ve yurttaşların her biri Bauer onur ünvanı alacaktı. Bauer onuru, işgal ve mübadeleye karşı onları ve arazilerini korumaya dayanır. Toprak işçilerine yapılan pohpohlamalar, verilen rütbeler ve sözlü teselliler endüstri işçilerine yapılanlarla paralellik gösterir.

Resmi Silahlı Kuvvetler ve yeni kurulan Kahverengi Tişörlüleri arasında şu an mevcut olan iç çatışma, belirli grupları çekmekte hala etkili olduğı görülmüyor. Bismarck'ın ilk günlerinden beri, en yüksek onur ödülü Resmi Kuvvetler'e

³ Bu, iki veya daha çok propaganda aracının nasıl bir araya getirilebildiğinin çeşitli örneklerinden biridir. İlgi çekici genellik aracı burada toplu vagon ve dönüşümlülük araçlarıyla birleştirilir.

Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri

verilir; parti liderleri aracılığıyla temelde gasp etme şekli olarak görülen şey, şiddet ve zorbalıktır. Birçok kişi bu düşmanlığın Hitler için yıkıma sebep olacağını tahmin etti.

3. Dönüşüm

“Dönüşüm”, propagandacının bizi kabul etmiş olacağı şeye saygı duymamız aracılığıyla onun otoritesini, kutsallığını ve prestijliğini aktarmasını sağlayan bir araçtır.

Şansöyel Hitler'in bir şeyi yüceltme yaklaşımı, bu aracın bir örneğini öne çıkarmaktır. Nazi propagandacıları, Alman halkının dini duygularını dönüşüme uğratmak için onu yarı bir kutsallık içerisinde inşa etmeye çalışırlar; daha sonra ise “tanrısal” kutsallıkla işlenilmiş politikalar, faaliyetler, inançlar ve nefretler bir dönüşüme uğrattılır. Bazı parti sözcüleri ve destekçileri, Hristiyanlığa uygulanan benzer kavramsallaştırmalarla Hitlerlere gönderimde bulunur. Ancak Führer'i modern bir kurtarıcı olma kabulüne zorlayan baskıcı uygulamaya, Nazi hareketi içerisinde bulunan açık sözlü Nasyonal Sosyalistlerin dile getirdiği çelişkiye kilise liderleri direnmekteydi. Bu karşıtığa rağmen Nazi liderleri kadim Alman halkının geleneklerinde bir kutsallığın vücut bulması olarak Hitlerin dini duyguları ele geçirmesi ve inşa etmesi büyük başarıya ulaşmış bir durumdadır.

14 Mart 1937 Almanyasında XI Pope Pius, genelgesinde şu noktayı vurgulamaktaydı:

Venerable Brethren, yazı ve hitabette artan suiistimal ve az çok insani incelemenin değişken biçimi için anlamsız bir etiketleme olarak tanrının kutsal adını tekrar tekrar kullanan ve bunu sürdürenlerin farkına varın.

Roma Katolik ve Protestan kilisesi üyeleri, durumla birlikte “koordine edilmiş” inanmalara sahip olunan inanca taraftarlarını dönüştürme yoluyla yeterince inandıramadığında birçok aracı devreye sokarlar: sindirme ve toplama kampları.

Nazilerin genç komutanlarından Baldur von Schirach, Alman gençleri için şu hitabeyi yazar:

Adolf Hitler, biz seninle inanırız. Sen olmazsan biz yalnız başımıza kalırız. Seninle biz bir halk oluruz. Senin dostluğun, gençliğimiz için en büyük deneyimdir. Senin bize vermiş olduğun ad(Hitlerjugend), Almanya'nın sahip olduğu en büyük nimettir. Saygı içerisinde kalıyoruz, inanç ve

sadakatte bulunuyoruz. Biz, senin ikinci kişiliğine bağlıyız Adolf Hitler, Lider ve Öncüdür. Gençlik, bunun adıdır. Bu ad, gençliktir. Seni ve milyonlarca genci birbirinden asla ayıramazlar⁴.

Nasyonal Sosyalist Parti Tanrının otoritesi ve saygınlığını, askeri büyümesinin⁵ dış politikası ve Hristiyanlığı kapsayan üretim, ticaret, iş dünyası ile olmasını istediği her şeyde iç politikasını kabul ettirmek için kullanırdı. Almanya'nın 75 milyonunun 30 milyonu kilise üyesi olmasına rağmen Katolik kilisesine özellikle saldırılır. Katolikliğin din ve eğitim aracılığıyla Nazizm ile bir rekabet içerisinde olduğu söylenir; onlar "yabancı", "uluslararası", "komünist", "Yahudi" ve "varlıkl" dırlar⁶.

Girişimler, satın alma gücü azalan endüstri işçilerin dikkatlerini başka yöne çekmek ve "emeğin yüceliği"yle gururlanma duygusu yaşatılarak marşlar, törenler ve ritüeller aracılığıyla sömürülmesi için gerçekleştirilir.

Benzer bir şekilde vatan ve anayurdu sevgisinde Nasyonal Sosyalist program, gerekli gördüğü yaşam biçimini kabul ettirmek için kadınları teşvik etme yoluyla suiistimal eder. Çocukların macera tutkusu duyguları da dönüşüme uğratarak militarist düşüncelere karşı ilgili hale getirilir.

Çocuklar için en sık işlenen dönüşüm aracı, Nazi kahramanlarının sembolleridir, özellikle de asker şekilli olanlardır. Erkeklik, partinin övgüsüyle tanımlanır ve kadın olmayı aşan nitelik, militarist ve anti-Semitik doktrin içerisindeki inancı Alman çocukları arasında cesaretli olmakla aynı anlamda kullanılır. Savaşı temsil eden sözcük ve semboller, savaşın görünen kahramanlığını ve heyecanını oluşturmak için bir onur duygusuyla atfedilir. Küçük çocuklar Hitler selamını bilir ve verirler. Dönüşümün gerçekleşmesi

⁴ Robert A. Brady, *Alman Faşizminin Ruhu ve Yapısı* (New York: The Viking Yayınevi, 1937), ss. 196-197.

⁵ Not "ilahi Komisyon" olarak Avusturya'da konuşmak için Hitler'in Yukarı Avusturya (*The New York Times*, 13 Mart 1938) Linz'deki konuşmasına gönderimde bulunur ve şu alıntı onun Viyana konuşmasından alınmıştır (ibid., 10 Nisan 1938): "Reich'in Tanrının arzusunu Avusturya insanlarına ulaştırmak ve Alman halkının iki büyük kısmını yeniden birleştiren olgun bir insan olarak dönüşümü gerçekleştirmesini sağlamak için gönderildiğine inanıyorum...Üç gün içerisinde Lord ülkenin daha önceki yasalarını bir tarafa bıraktı. Gerçekleşmiş olan her türlü şey, ilahi arzu yoluyla önceden kabul görülmelidir." Danzig'de(19 Kasım 1939) Hitler, Almanya'nın Polonya'yı kuşatmasında ilahi bir desteğin olduğunu beyan etmiştir(New York *Herald Türbini*, 20 Kasım 1939): "Atlarla, insanlarla ve vagonlarla Lord onları bozguna uğrattı."

⁶ S. K. Padover, "Nazilerin 2 numaralı Günah Keçisi," *Forum*, Şubat 1938; Ayrıca Okuyucunun Özümsemesi'nde, Şubat 1939.

Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri

için oyuncak askerler, tanklar, makinalı silahlar ve basit savaş araçları son dönemdeki tank ve silahların gerçeklerine benzer bir şekilde üretilerek hemen hemen her yerde görünür bir hale getirilir⁷.

4. Tanıklık

Tanıklık, patentli bir ilaç ya da sigaradan tutun ulusal politik bir programa kadar her şeyi bize kabul ettirmek için oluşturulan bir araçtır.

“Führer’in öne sürdüğü amaç ve direktifler” onun üstün bir tanık olduğunu gösterir. Onunla uyumlu olmayan veya onun yolundan gitmeyen bir otorite veya düzenleme doğru olamaz. Uzmanlar ondan daha iyi bilemez, kimse ondan daha iyi tavsiyede bulunamaz. O, bilimin otoritesini bile reddedebilir. Yalnızca Führer tarafından onaylanan “Alman Bilimi’nin bulguları kabul edilebilir. Genetik çalışmalarda görüldüğü gibi bilimin sonuçları onun aklına yatmadığında yeni bir bilim icat edilmek(kartlı dizilim) zorundadır; böylece bu bilimlerin prestijlerini, onun tanıklığı yoluyla resmileştirmeye mecbur zorunda kalırlar⁸. Ayrıca sanatlar da böyledir. Yalnızca Führer ve onun direktifleri yoluyla onaylanan Alman sanatları, Alman insanları tarafından kabul edilebilir⁹. Bu şekilde erkeklerin ve kadınların hayatlarını nasıl yaşayacaklarının hükmü de verilmiş olunur. Führer’in onaylamış olduğu yaşam tarzı, devlete teslim olma biçimidir. Burada, Hitler belirleyicidir; onun onayı üst bir tanıklığı ifade eder.

5. Sıradanlaşmış İnsanlar

“Sıradanlaşmış İnsanlar” bizim gibi insanlar olarak görünme yoluyla- komşular arasında sadece sıradanlaşan insanlar”-güvenimizi kazanmak için politikacılar, işçi liderleri, iş adamları ve hatta bakan ve eğitimciler tarafından kullanılan bir araçtır.

⁷ Ralph Thurston, “Nazilerin Yılbaşı Ağacının Altında” *The New Republic*, 25 Aralık 1935, ss. 193-194. Propaganda programının bir parçası olarak eğitim, başka yerlerde bu konu çerçevesinde ele alınır.

⁸ Brady, “Nazi Bilimleri” ss. 46-52.

⁹ 3 Nisan 1938 *The New Times*'da Olin Downes'a bakın: “... Dünyanın deniz aşırı birçok yerinde uygulanmakta olan mutlak bir diktatörlüğün, herhangi bir alandaki yaratıcılığa zarar vermektense başka bir şey olmadığı bir gerçeklik olarak durur.”

Führer'in kutsanması aynı zamanda onu bir "halk adamı"na dönüştürme girişimidir. Führer sıradan giyimler, saf demir haçtan ziyade herhangi bir madalyası olmayan kıyafetler, sıradan şeylerle beslenme ile tutumluluğuyla etkilemesi ve gözden uzak yaşama sessizliği propagandacıları için büyük oranda yardımcı bir unsur oldu. İnsanların basit işlerini yapmaktan ve sevinçlerine ortak olmaktan keyif alan Führer, alışkanlık haline getirmiş olduğu günlük yürüyüşlerinde sıradan insanlarla bir araya gelen halkın adamı olarak resmedilir. Onun kendisi insanlara benzer çekiciliğe sahiptir. Fakat daima bu şekilde halkın içerisine girmezdi çünkü o aynı zamanda bir askerdi. Reichstag'taki ofisinde Führer şöyle söylemekteydi¹⁰:

Ben kendim bugün olduğu kadar dün de tüm bireyler için fedakârlıklar yaptım. Dört yıldan beridir gönüllü olarak yapmaya hazırlandığım şeyden daha fazlasını herhangi bir Almandan yapmasını beklemedim. Almanya'da, benim kendimin bile katlanamayacağı bir yoksulluk hiçbir zaman var olmayacaktır. Şimdiden itibaren benim tüm yaşamım sadece insanların hizmetinde olacaktır. Şu anda herhangi bir şey değil yalnızca Reich Almanya'sının en ön saftaki askeri olmak istiyorum. Bu yüzden, benim için en kutsal ve en keyifli şey olan üniformamı tekrar giyiyorum.

En basit haliyle köylü birinden tutun hiçbir eğitimi olmayan hizmetçi kıza kadar herkes onunla konuştuğunu hissedirdi. Hitler konuşurken, onlar savaştaki korkunç deneyimlerini ve savaştan sonraki yoksulluklarındaki tesellilerini onda bulurlardı. Nasyonal Sosyalistler Hitlerin ilk baştaki kariyerine odaklanmaya giriştiklerinden dolayı her yaştan fakirler için Mesih figürünün en güçlü cazibelerinden biri, alçak gönüllü kökenleri ve mütevazı insanlara karşı olan sempati ifadesidir. Bir marangoz olan İsa, Hıristiyan dünyasının Mesihidir; Bir ev ressamı olan Hitler ise Almanya'nın kurtarıcısıdır. Ancak, Hitler'in Mein Kampf kitabında yazdığı şeyin yargısını ortaya koymak için Hitler, çok az bir sempati ortaya koyardı ve geniş kitlelere karşı çok fazla küçümseyici davranırdı. Miriam Beard der ki¹¹:

...Hitler, yöntemi hakkında iğrençleşmezdi. " Her ne zaman insanlar, onun insaniliğini ve görünümünün varlık sorunları hakkında onunla atışırsa o zaman her şeye öfkelenirdi." Orijinalin 267. sayfasında bize söylemiş olduğu merhametin boş bir illüzyon olması "dünyada... gücün zayıflık üzerinde

¹⁰ *İncelenen Gerçekler*, I: 6, s. 4. Alman Kütüphane Enformasyonu tarafından yayınlanan.

¹¹ Sansürlsüz Hitler: *Mein Kampf*'dan Silinenler" Editör Pierre van Passen, *Nazizm: Uyarlığa Yönelik Saldırı* (New Times: Harrison Smith ve Robert Haas, 1934), ss. 268-272.

Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri

daima öğretici olması" ve "doğanın bilinmezliği" kısımlar çevirilerden kesilip atılır.

Gerçek acı, onun(Hitler'in) işgücü üzerinden yapmış olduğu tanımlamayla yapılır. Hitler'in "kitlenin etkilerinden kurtulmuş serbest ekonomik yaşam" icadı da kapsam dışı tutulur.

Bu durumda, tümüne hâkim olmasa da bu yazı diğer propaganda araçlarını da tartışırken olguların yanlış beyan edilen durumları üzerinde de durur. Bu yüzden, Nazi Sosyalist Propagandasında en önemli rolü oynayan araç, Nasyonal Sosyalistlerin ya cesaretlendirmeyi ya da korkutmayı istedikleri inanç ya da olguları desteklemek veya karşı olmak için "dizili kartları" dır.

6. Kart Dizilimi

"Kart dizilimi", propagandacıların kendileri, grupları, ulusları, ırkları, politikaları, faaliyetleri inançları ve idealleri için desteğimizi kazanmak için tüm aldatma sanatını işledikleri bir araçtır.

Bir durumu yanlış göstermenin iki yolu vardır. Bir yandan geliştirilmiş casusluk sistemi ve daimi toplama kampları tehditi desteğiyle uygulanan katı bir baskı denetimi. Bu yolla rejim, meseleleri kontrol altına alabilir, memnuniyetsizlik içeren muhalif ifadeleri ve tartışmaları engelleyebilir. Bu, Almanya'dan dönen birçok ziyaretçinin genel anlamda memnuniyetsiz ifadeleri duymamalarını sağlar. Bir diğer yandan ise rejim, sahtekârlığı kamuya taşıma özgürlüğüne sahiptir. Hitler¹², Mein Kampf'da(İngilizce çeviriden silinen) ikiyüzlülüğü şu ifadelerle göstermektedir:

"...Propaganda... rakip için bir iyilik olmaya varacak kadar hakikati nesnel bir şekilde ele almak zorunda değildir. Yalnızca bizim kazancımıza hizmet etmek zorundadır." Becerilerin götürebildiği her karalama aracına uyarlanmalıdır: " bir diğer yandan ise bizim propagandamız, belirginleşmeye başlayan hakkın yükselişe geçmesine ne zaman izin verilirse o zaman bizim sağlamış olduğumuz haklar için kuşkulu bir hale düşmüş olur...Özellikle de Alman olarak nesnel bir çılgınlıktan muztarip olanlar arasında."

¹² Beard tarafından alıntılanan, s. 269.

Reichstag yangınıyla bağdaştırılan sahtekarlık ve bununla sonuçlanan “yargılama”nın ruhu, Wilhelmstrasse’deki dış politika ile ilgili çağrılarda da yer verilirdi. Anlaşmalar ve resmi kararlar sıklıkla yatıştırmak, dindirmek veya hatta diğer hükümetleri aldatmak için yaralı araçlar olarak görülür. Almanya’nın kategorik inkarları, İşpanya’da etkili olduktan sonra resmi kavrama biçimini veren Franko’idi ve Hitlerin Alman birlikleri İşpanya’da onları yalnızca “komünizm”den korumazdı aynı zamanda madenler ve diğer ham maddelere ulaşmada da Almanlara kolaylık sağlayan rapor oluşturmuş oldu.

Bu politika çizgisinde, “tehlikeli düşünceler” içeren kitaplar ve yazılar tahrip edildi. Kamusal ve özel kütüphaneler, kitapçılar, ofisler ve referans dosyaları Helen Keller, Smile Zola, Marcel Proust, H. G. Wells, Thomas and Heinrich Mann, Arnold Sweign, Albert Einstein, Jacob Wassermann, devamında Karl Marx, Friedrich Engels, Lenin, and Stalin’in çalışmaları içeren literatür “kızıl”, “komünizm”, “Yahudi” ifadelerini içerdii niyetiyle incelemeye alındı. Böylesi kitaplar memleketin kamusal alanında büyük yangını beslerdi. Bu çalışmalardan yapılan alıntılar, onların bağlamı dışındaydı ve bu yazarların “kirli” ve “yalancılık”larla “komünizm zehirlenmesi”ni nasıl yaptıklarının bir örneği olarak kamusal alana sunulurdu. “Yabancı düşmanlığı” ile ilişkilendirilen “Aryan”cı tezler, geniş olarak hali hazırda yedekte bekletilirdi; Fakat bu Stalinci ve Komünizmcı tez, Nazi-Rusya antlaşmasının bir sonucu olarak baskı altında tutulurdu.

Alman ve yabancı yazılarda paralel yürütölen haber bildirimlerinin analizi, kontrol altında tutulan basın aracılığıyla kart dizilimlerinin etkili kullanımının bir örneğini sunmaktadır. Örneğin Niemoller’in mahkeme tarafından serbest bırakılması duyuruldu. Fakat gizli polisler tarafından tekrar tutuklanması gizlendi. Roma Katoliklerinin “Ahlak dışı faaliyetleri” hükmü, yayınlandı; Aklanmalar, önemsizleştirildi. Kiliselerden sorumlu bakan Herr Hans Kerrl sekiz binden fazla Katolik dini liderlerin tutuklanmış veya tutuklanma durumunda olduğunu duyurmasına rağmen yalnızca yaklaşık kırk dokuzunun ahlak dışı faaliyetlerden hüküm giydiğini bildirmedi. Benzer şekilde Yahudilerin bireysel olarak işlemiş oldukları birçok suç, genelleştirildi. Fakat Alman Yahudilerinin Almanya’ya yapmış oldukları hizmetler genelleştirilmedi. Örneğin, Birinci Dünya Savaşında 12.000 Yahudi’nin Almanya için yaşamını yitirdiğinin bahsi açılmadı; ya da

Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri

resmi engellere rağmen Yahudi olmayanların Yahudilerle yaklaşık olarak aynı oranda, Almanya'da kara ve deniz kuvvetlerine hizmetleri olmuştur¹³.

Diktatörün Alman halkını istediği yönde etkilemesine ek olarak, kart dizimlerine bağlı olan yalanlar, desteklenen düşman ve tehlikelere karşı insanları bir arada tutmayı sağlayan nefreti canlı tutuyordu. Zorbalık ve ustalıklı Nazi basını, Alman-Rus antlaşmasını duyurdu. Naziler, Rusya'da asla komünizme karşı olmayacaklar; yalnızca "uluslararası komünizm"e direnecektir. Yüzeysel ve tutarsız propaganda, devamında aksi durumları tedirgin edecek bir şekilde resmedilir. İlk, 1938'in 20 Şubat'ında Reichstag'dan önce yapıldı; ikincisi ise sekiz ay sonra Brest-Litovsk'de Rusya ve Nazi askerlerinin Danzing'de devam eden dostluğunda yapıldı.

Gizli ilişkileri asla sorgulamayacağımız ve herhangi bir gizli ilişkiye sahip olmayı istemeyeceğimiz, yalnızca bir tek durum vardır. Ben, Sovyet Rusya'yı kastediyorum. İnsan doğasının yıkıcı nitelikleri olarak Bolşevizm'e bakmalıyız ve hatta çok daha öncesine bile bakabiliriz.

Her iki ulusunda birbirine karşı iyi fikir sahibi olmasını sağladık. Hem Ruslarda hem de Almanlarda bu şey daima kalacak. Fakat açıkçası ne Rus rejimi ne de Alman rejimi, batı demokrasisinin iyiliği için bir tek kişiyi bile feda etmeye istekli görünüyorlardı.

İsim arayışı, komünizm ve Rusya'dan demokrasiye ve "Savaş Tüccarı İngilize" doğru evrilmiş durumdadır.

7. Toplu Vagon

"Toplu vagon", kalabalığı takip etmemizi sağlayan ve kitlenin, propagandacının programını kabul etmesini sağlayan bir araçtır. Burada işlenen tema, herkesin onu yapmasıdır. Teknik, tıbbi görüntüyü dramatik gösteriden ayırmaktır."

¹³ Almanya'da Yahudilerin sayı ve durumlarıyla ilgili istatistiklerin özetleri için bakınız: Schuman ss. 316-318 ve Mildred Wertheimer, "Üçüncü Reich'de Yahudiler" *Dış İşler Birimi Raporları*, IX (1933), s. 174-184. 1925'deki Almanya konsensüs grafiğine göre Musevi Profesörler 62,410,619 toplam nüfusun %0,9'unu oluşturuyorlardı.

Büyük bir bütünlüğe sahip olup Nasyonal sosyalistlerden uyarlanan ilkelerden biri, nefrettir. Mein Kampf'ın İngilizce versiyonundan silinen paragrafların birinde Hitler şöyle söylemektedir¹⁴:

"... Nefret, sevmemekten daha kalıcıdır, ve yeryüzünde saldırgan olma gücü en büyük karmaşa için her zaman bilimsel bir tanımdan ziyade kitlelerin ruhlarının içerisinde ileriye dönük histeriyle dolduran bir fanatizmden gelir." (vorwaertsjagenden Hysterie)

Bu ilkeye göre Yahudiler, komünistler, liberaller ve demokratlar nefret objesi ve insanların acılarını dindirebilecekleri günah keçisi oldular. Topluluklar, vatansever gösteriler yoluyla daha fazla cesaretlendirilir. Bunlardaki karakteristiklik, üniforma giymiş birlikler, vatansever ve savaşçı havacı bando oyuncularını, yüzlerce mekanik araçtan çıkan ses, sallanan meşaleleri kendinden geçerek taşıyan marşçılar, karanlığa karışan duman, bayrak ve her yerde sallanan gamalı haç ile kitleleşen, devasa insan kalabalıklığıdır. Bu, Nasyonal Sosyalistlerin "uyutucu eğlence"lerinin bir karşılığıdır. Tüm Almanları Nasyonal Sosyalistlerin toplu vagonları üzerinden bir araya getirmek için parti propagandacıları, daima genel korkular, nefretler, önyargılar, tutkular ve gelenekler üzerinden oynamalar yaparlar. Tüm propaganda araçları, bunlarla doruğa çıkardı. Faşist Almanya'nın toplu vagonunda olmamak, ihanet etmeye varan en ağır sapıklıktı. Nazilerle ilgili halk oylamalarının tümünde, "evet" oyu neredeyse yüzde yüz olan raporlar vardır.

Tüm Bu Propagandayı Bitiren Şeyin Ne Olduğu?

Öngörülerde bulunmalar, tehlikelidir. Alman faşizminin geleceğini bilemeyiz. Hitler, Alman faşizminin taslağını anlattığı Mein Kampf adlı kitabında ulaşabildiği tüm amaçların gerekçesini yazdı. Hitler şöyle yazmaktadır: "En radikal unsurları fedakârca canlı tutan, bir gün yeryüzünün efendisi(Herr der Erde) olmak için sıçrayışta bulunacak devlettir."¹⁵

Fizik, politika, ekonomi ve kültürel kapsam, hala Nasyonal Sosyalistlerin en önemli faaliyetlerindedir. Hitler'in programı, daha önceki imparatorluğun Berlin'den Bağdat'a olan perspektifi kadar etkileyiciydi. Yayılmanın kendisi boyun eğme, destekleme, politikacıları ve devlet adamlarını onaylama veya

¹⁴ Beard, s. 267.

¹⁵ Beard tarafından alıntılanan, s. 258.

Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri

farklı türdeki gruplar ile yalnızca askeri saldırı tehditi yoluyla Avusturya ve Çekoslovakya içerisine kadar savaşmaksızın elde edilebildiğinde, Alman faşizminin işgali ve hâkimiyeti için kolay ve barışçıl bir teslim alma yolu oldu. Savaş zorunlu bir hale geldiğinde Alman yaya birlikleri Polonya 'nın içlerine yavaş yavaş girdi.

Daha sonra, böylesi bir işgal veya hâkimiyet öncelikle Alman faşizminden bir çıkar beklentisi içerisinde olan ve direniş sonucunda korkan üst düzeydeki kamu kurumlarını kapsayan grup ve bireylerin desteğini kazanan ve insanlara faşizmi benimsettiren çok yönlü propagandayı yıktı. Ancak bu bağlamda önemli olan şey şudur: Alman faşizminin ve çeşitli diğer faşizmlerin yalnızca propagandalarından kaynaklanan kendini beğenmişliğinden korunmalıyız. Alman faşizmi, ilkin Hitlerin yalnızca becerikli bir propaganda yapmasından dolayı değil aynı zamanda işsizlik, yoksulluk, ümitsizlik, öfke ve içerlenmenin büyük bir çekiciliği olduğu dönemlerde Almanya'da bütün bireylerin ve grupların illeri sürdüğü kurtuluş da Alman halkının politik ve ekonomik kararlarını derinden etkileyen böylesi bir durumun varlığına itmiştir. Hitler, yeterince ilgi çekici biriydi. Von Papen ile Hindenburg gibi kabiliyetsiz ve yalancı ve belirli bireylerin finansal destekleriyle faşizm bir gerçeklik haline geldi. Almanlar birinci dünya savaşı ile birlikte geleneksel olarak milliyetçilikleri ve kibirli olarak kendini beğenmişlikleri yönüyle yenilmişlerdi, bozguna uğramışlardı, eksik kalmışlardı ve alçalmışlardı. Nazi ideolojisi, ilkin radikal olarak onlara üstünlük sağladı. Nazi politikaları ve iktidarı, onlara bir dünya gücü olma olanağını sundu ve onların kesintiye uğrayan "kader"lerini yeniden gözler önüne serdi. Bu, Nazi Almanya'sının faşizmi için ön hazırlık sağlayan ekonomik çöküntü, hükümetlerin zayıflığı, hüsrana yaşamış ahlak ve propagandanın bir birleşimidir. *Benzer birleşim bir başka yerde de faşizmi meydana getirebilirdi.*

Propaganda anlamsızdır ve dolayısıyla insanların ihtiyaçları, korkuları, nefretleri, sevgileri, tutkuları, önyargıları ve gelenekleri olarak ifade edebileceğimiz yaşam koşulları dışında bir etkisi de yoktur. Bunlar, insanları propaganda kadar etkileyen şeylerdir¹⁶. Nasyonal Sosyalist propagandası Alman halkının nefret, korku, tutku ve geleneğine dayanmaktadır. Birçok Alman yurttaşının ve Nazi propagandacısının kuşku duymamazlığı, onların

¹⁶ Bakınız. William Graham Sumner, *Gelenekler* (Boston: Ginn ve Kuruluş, 1906), Bölüm I.

Nazi propagandasını analiz etme, değerlendirme ve saptamadaki başarısızlığı ile mümkün olan sonuçlarını kestirmedeki eksikliğini gösterir. Hitler veya onun Nazi dostlarının samimi veya ikiyüzlülüğü, şantajcı veya dürüst insanlar olup olmamasının ilkin bir önemi yoktur. Önemli olan şey, Nasyonal Sosyalistler için en dürüst ve en kazançlı olan erkek ve kadınları kazanmaktır. Onlardan biri olan Niemoeller, Nasyonal Sosyalistlerin(Alman Faşizmi) onların umutlarını, isteklerini ve hatta Almanya'yı yıkıma götürdüğünü gördü; onlar Nazizm ile bağlarını kopardılar ve bunun sonucunda da ya özgürlüklerini ya da yaşamlarını kaybettiler. Rejim, tekçi bir propagandaya sahip olduğundan dolayı böylesi bir hayal kırıklığı süreci uzun sürdü veya görmezden gelindi.

Kart dizilimi, Alman Faşizmi hakkındaki bilinen önemli olaylardan Almanları ve dünyanın geriye kalanını korumak için Nasyonal Sosyalistler tarafından daima kullanılmalıydı. Bu bağlamda, Reich'in basım şefi olan Otto Dietrich¹⁷ tarafından teklifi edilen medya saldırmazlık antlaşması için Almanya ile böylesi bir anlaşma görüşmesi, bütün ulus içerisinde hükümetin basın ve yayını kontrol altına almasını sağlamıştır.

Alman Faşizmi diğer uluslar üzerinde bir güç üstünlüğü sağlar sağlamaz, basın ve tüm iletişim kanallarını totalitarizmin kontrolü altında alma ve tüm eleştirileri susturma için Avusturya, Sudetenland, Slovakya ve Polonya gibi yerlerde yapmış olduğu baskı uygulamalarını gördük. Yaşamlarını ve konumları korumak için bazı editörler, yazarlar, papazlar, öğretmenler, iş adamları, çiftçiler ve muhalif eleştiriler yapan diğer kişiler, baskı karşısında teslim oldular. Bu yolla, baskıya sessiz kalan editörlere, öğretmenlere ve papazlara devredilen totaliter propagandada onların kendileri sistemin bir parçası haline geldiler. Cesaret sahibi eğitimciler, öğreticiler gönderimlerden ve bağımsız kürsü editörlüğünden ile dürüst papaz ve rahip kürsülerinden uzaklařtırıldılar¹⁸.

Yurt içinde ve yurt dışında faşist propagandanın etkisi, demokrasilere saldırgan tavırla olmuştur. Sınırlar içerisinde Nazi propagandası genişleme

¹⁷ Bakınız. *The New York Times*, 8 Mart 1938.

¹⁸ Nasyonal Sosyalistlerin görevden aldıkları 1684 profesörden, " politik güvensizlik" ten dolayı yaklaşık 900'ü Yahudi ve Katolik olmak üzere serbest bıraktığı ve geriye kalan 700'den fazlası ise bilindik nedenlerden dolayı reddedildiğini ele alan Edward Y. Hartshone'ın Alman eğitiminde Nazi Diktatörlüğü üzerine yapmış olduğu çalışması için *The New York Times*, 28 Mart 1938'a bakınız.

Nazi Almanyası'nda Propaganda Teknikleri

niyetiyle yayılmaktadır¹⁹. (Ülkede 800'ün üzerinde kuruluş, faşist propagandayı yaymaya çalışmaktadır.) İlkelerde tutarlı kaldıkları için demokrasiler, yasa ve zor kullanma yoluyla fikir ve duyguların işgalini durduramaz. Onlar kendilerini yalnızca eğitim ve mantıksallıkla koruyabilirler. Bu yüzden, biz eğitimde hoşgörüyü artan ilgiyi görüyoruz²⁰. (Şimdilik okul denetimcilerin takibiyle Amerika'nın tüm yaygın okullarında hoşgörülü olmak öğretiliyor ve 300 öğretmen ve 600 okulda toplamda 15000 öğrenci propagandaya çok yönlü direnişi öğrenme için Propaganda Analizi Enstitüsü öğretim materyallerini kullanıyor) Birçok Amerikan gazetesi, savaş sansürleri öncesinden başlayarak "kontrol edilen basın" olarak diktatör gazetelerine gönderimlerde bulunarak özgürlüğe dikkat çekmektedir. Artan sayısız popüler gazete, sinema filmi, oyun ve forum Nazi propagandasına karşı benzer direniş örnekleri geliştiriyorlar.

Son dönemdeki demokrasiler, açıktır ki bazı başarılarla birlikte radyo haberlerini ve yorumlarını işgal altındaki Almanya'ya ulaştırmış durumdadırlar. Time dergisi (January 30, 1939, s. 22), girişimleri şöyle ifade eder:

NBC'nin 25 kilowatt W3XL yönelten bir ışık anteni aracılığıyla 150'nin üzerindeki eşdeğerliğe çıkan gücü, haber saatinde Almanya'nın 5,000,000 kısa dalga alıcısına yönlendirilir...

Yoksul insanların radyoları, genelde orta düzeydeki Alman radyo yayınları dalga alıcısına göre tasarlanır. Fakat haber saatlerinde popüler İngiliz Radyo Yayın Kuruluşu orta düzeydeki dalgaları sıklıkla ve kolayca insanların radyolarına ulaştırır.

Kısa dalga bandında Almanya'nın en çok canını sıkan saldırganlık, gestaponun bile henüz ifşa edememiş olduğu araçlar yardımıyla mümkün

¹⁹ "Demokrasiye Saldırı" Propaganda Analizleri Enstitüsü *Bülteni*, 1 Ocak 1939.

²⁰ Alvin Johnson, "Anti-Semitizmin Yükselişi" *İnceleme Grafiği*, Şubat 1939, özellikle ss.113-116. Coughlin Baba, *Onun "Gerçekleri" ve Argümanları* (New York: Genel Yahudi Konseyi 1939). Joachim Joesten, *Erzak Dolabındaki Sıçanlar*, (New York: G. P. Putman'ın ardılları, 1939). Danimarka'da Nazi propagandaları ve entrikaları
Günlük Komite Raporları

John L. Spivak, *Gizli Ordular: Nazi Savaşının Yeni Teknikleri* (New York: Modern Dönem Kitapları, 1939)

Kültürlerarası Eğitimde Serüvenler (New York: İlerici Eğitim Kuruluşu Komisyonu, 1938)

Göçmenlerin Tümü—Amerikanların Tümü, radyo yayınları, Amerika Birleşik Devletleri Kültürlerarası Eğitiminin Eğitim Ofisi ve Komisyonu

olabildiğince Almanya'ya kadar ulaştırılan Alman haber ve radyo yayını olan Moskova'dır. Reich'ın sayısız engellemelerine rağmen birçok Alman olan biteni öğrenmeyi başardı.

İngiliz Radyo Yayın Kuruluşu istasyonları, İngiltere'de Alman mahkumların isimlerini, yerlerini ve fiziksel koşullarını duyurmak için yeni radyo yayınlarını araya serpiştirdi. Nazilerin cezalandırması korkusu bile Alman annelerini radyo yayınına dinlemeden alıkoyamadı.

Propaganda savaşı devam etti. Uçaklar, bombardımanın yanı sıra broşürler de dağıtıyordu²¹; radyo yayınları, ordular kadar önemlidir. Nazi oluşumu zeki düşman propagandasının farklı fikirlerle temasa geçmesiyle hayatta kalabilir mi? Toplumsal düşünce tarihi, hakiki ve gerçek bir özgürlük arayışının nihayi olarak mistisizmi ve yanlış mantık sistemini zayıflattığını ve daha sonra ise yok ettiğini göstermiştir²².

²¹ İngiliz Uçakları, Almanya üzerine Milyonlarca adet Bildiri dağıttı ve yerleşim bölgelerin dışında ise savaşın ilk haftasında bildirilerin yanı sıra bombardımana da tuttu.

²² Cf. Walter G. Beach, *Sosyal Düşüncenin Gelişimi* (New York: Charles Scribner'in ardılları, 1939).